

DEFORMÁCIE

v oblasti štruktúry armády

Búrľivé obdobie — vysoká politická aktivita odkryla i v našich podmienkach deformácie a tlačí nás riešiť nahromadené problémy i v oblasti štruktúry armády.

Cez to, že v minulých rokoch bola u nášho okruhu zachovávaná a trvale udržiavaná mobilizačná a bojová pohotovosť, bolo tomu tak za cenu nesmierného úsilia, energie a lánu väčšiny príslušníkov nášho okruhu.

Nebudem sa zmieňovať o špecifike nášho okruhu. Mnohokrát sme sa snažili i proti vlastnej vôli pochopiť objektivitu tejto situácie. Hľadali sme každú štipku možností, bili sme sa o každého človeka v TMP, o každý kus techniky a materiálu, o všetko to, čo nám ako tak umožňovalo plniť úlohy. Až chorobne prepadávali sme tendenciam maximálneho zintenzívňovania výcviku, snahám vykúzlif z hrstky vojakov pluky, z hrstky dôstojníkov stmelené štáby apod. Naše útvary dokázali strežiť, zabezpečiť chod služby, udržiavať množstvo techniky a materiálu, budovať MVZ, vypomáhať národnému hospodárstvu a pritom ešte cvičiť podľa náročných, operačne taktických noriem súdobého boja. Nechcem znižovať poctivú a úmornú prácu príslušníkov okruhu pri plnení úloh bojovej a politickej prípravy.

Som presvedčený, že v prípade vojnového konfliktu naše divízie, útvary a zariadenia, i keď za cenu nadľudského vypätia a značných strát, by úlohy plnili. Morálne politický stav bol by toho zárukou. Málo pravdepodobne by sme však plnili úlohy podľa pripravených plánov. V tomto smere prepadli sme mapovým predstavám operačných sálov.

Toto by však bola jednostrannosť v posudzovaní stavu MoBoPo. Jej vonkajších prejavov. V skutočnosti však či chceme, alebo nechceme, je tento stav znehodnocovaním ľudských hodnôt príslušníkov okruhu. Takýto stav môže byť jedine prechodný v určitom období výstavby armády, ale nie trvalý. V posledných rokoch, myslím si, že nebol nutný.

Nové velenie armády sa určite s plnou vážnosťou touto problematikou zaoberá. Prehodnocuje sa podiel a účasť stranických i štátnych orgánov na uskutočňovaní brannej politiky. Musí sa prehodnotiť i koncepcia našej vojenskej doktríny v rámci štátov Varšavskej zmluvy. Hľadajú sa proporcie medzi potrebami a možnosťami a pod.

Bez vyriešenia týchto kľúčových otázok nebolo by však možné vyriešiť ani problémy VVO. Je ich treba riešiť súčasne s prehodnotením predovšetkým hľadísk:

- operačného použitia okruhu,
- početných stavov a dislokácie,
- teritoriálnej problematiky,
- najúčelnejšieho mobilizačného doplnovania,
- najefektívnejšej prípravy záloh, ale i voj. zákl. služby,
- využitia a ďalšej výstavby MVZ,
- doplnenia najmodernejšou technikou

— a konečne i kádrových hľadísk, včítane požiadaviek, ktoré vzniknú federatívnym, štátoprávnym usporiadaním.

V príspevku chcem len tézovite naznačiť niektoré problémy, ktorými sa budeme musieť zaoberať, predovšetkým však ministerstvo.

Za daných podmienok u VVO nie je možné dosiahnuť ďalšieho podstatného zvýšenia MoBoPo.

Na území Slovenska je potrebné vytvoriť vševojskové divízie a príslušné útvary druhov vojsk tak, aby vojaci základnej služby dosiahli za dva roky miesto doterajších 600—800 výcvikových hodín najmenej 1600 a aby bola zabezpečená minimálne trojsmennosť. Dislokácia by mala umožniť výhodné teritoriálne doplnovanie. U každého pluku vytvoriť jeden prapor z voj. zákl. služby, jeden prapor na úrovni škólného praporu pre výcvik záloh a jeden prapor rámcový. Obdobne toto riešiť u všetkých druhov vojsk.

Je treba zrušiť výcvik neorganických celkov záloh. Zjednotiť a uskutočňovať

ich prípravu u výcvikových jednotiek s minimálnym počtom 20 výcvikových dní. Nezneužívať tak branný zákon používaním záložníkov na iné úlohy, ako výcvikové (mesačne jeden príslušník zo zálohy stojí štát priemerne 3500 Kčs).

Na druhej strane v prospech národného hospodárstva plnia úlohy silničné jednotky, tisíce nezodpovedných náhradných záloh a strážne jednotky objektov zvlášťnej dôležitosti. Predovšetkým náhradné zálohy a strážne jednotky je možné okamžite prehodnotiť. Bude si to vyžadovať zrušiť i časť jednotiek v Čechách a i tam bude treba bojové vzväzky doplniť na plné počty, predovšetkým veliteľským sborom, včítane VVO.

Je treba prehodnotiť všetky únikové cesty zdrojov z finančného rozpočtu armády a sústrediť ich na rozhodujúce oblasti potrebné k zvyšovaniu MoBoPo.

Prehodnotiť je treba i brannú prípravu a výchovu, predovšetkým školenie vojakov v zálohe u MVS. Doterajší stav povrchnej predvojenskej prípravy (mimo vodičov a spojárov), nedostatočný rozsah výcviku v základnej službe, rozptýlenú a improvizovanú MVP, 10dňovú prípravu neorganických celkov záloh, je treba nahradiť kvalitnou základnou službou a plnohodnotnými pravidelnými cvičeniami záloh. Je treba zväziť predloženie vojenských cvičení dôstojníkov v zálohe o 15—20 dní a rozdeliť na dvojročné cykly. Na úkor toho zrušiť ich MVP, čo v terajšom systéme medzi cvičeniami robí každý rok 10 dní, čiže za tri roky tj. celkovo 30 dní. Zvýšila by sa tak nielen kvalita ich prípravy priamo u vojsk, ale v skutočnosti by sa znížil celkový počet výcvikových dní v cykle 4 rokov o 10—15 dní.

Vytvorením optimálnych podmienok pre prípravu vojsk vytvorili by sa i lepšie podmienky pre rozšírenie osobného voľna vojaka, vyššiu organizovanosť, plnenie poriadkov a predpisov, zvýšenie náročnosti na plnenie úloh, a taktiež i lepšie podmienky pre celkové zvyšovanie disciplíny v armáde.

Bolo by tiež prospešné pre skvalitnenie prípravy vojsk vytvoriť v armáde stále skupiny (pracoviská) k rozpracováaniu metodiky výuky. Potvrdzujú to i prvé pokusy MNO na systéme KRAKONOŠ. V týchto kolektívoch by mohli pracovať i niektorí starší skúsení praktici, možno i niekoľko rokov pred penziou.

Problém napätosti medzi požiadavkami a možnosťami a preťaženosť ľudí na základe množstva úloh nemali by sme riešiť cestou znížovania počtov zamestnaní všetkých druhov, ale naopak. Tých potre-

bujeme hlavne pre štáby a pre malé jednotky viacej. Je treba tieto problémy riešiť predovšetkým racionálnejším využívaním času. Každý nech sa zaoberá tým, čo mu patrí. Je treba upraviť zodpovednosť, práva a povinnosti. Smelo uplatniť ich delimitáciu na jednotlivé stupne velenia i medzi funkcionármi v príslušných štáboch. Na druhej strane je treba zvýšiť nároky v kontrolnej činnosti, ktorú v rámci armády v metodách a normách je potrebné ujednotiť. V týchto otázkach — riadenia, budeme musieť i my — príslušníci veliteľstva okruhu — byť viacej progresívni a pružnejší.

K zvýšeniu pripravenosti veliteľov a štábov dobré by bolo zaviesť krátkodobé aplikačné kurzy podľa zastávanej, predurčenej, alebo výhľadovej funkcie v intervaloch 5—8 rokov a to pre každého, i absolventov vysokých škôl. Na základe toho zrušiť VZK a VAK-y.

K skvalitneniu veliteľov čiat a zál. dôstojníkov aspoň v najnutnejšom rozsahu sa ukazuje potrebné vytvoriť ŠDZ-ky. Stačili by 4 mesačne pre absolventov VK VŠ, pre dva nástupné termíny tak, aby sa vo výkone praxe u jednotiek prekrývali. U VVO bolo by potrebné všetky PŠ postaviť ako okruhovú. Zvlášť v Michalovciach je nenormálna situácia.

Záverom pár slov k vzťahom. Je normálne a bolo potrebné niekde i „päsťou“ riešiť v posledných mesiacoch nakupené problémy a tým i vzájomné vzťahy. Dnes, po postupnej kádrovej konzolidácii, budeme musieť i postupne upevňovať autoritu velenia, nedeliteľnú veliteľskú právomoc na základe prehlbovania demokratičnosti i v podmienkach armády. Náročnosť je v zhode s demokratickými princípmi. Chce to však prehlbovať tiež ľudské vzťahy či už formálne, ale hlavne neformálne. Čestný a charakterný vedúci pracovník, ktorý má za sebou mysliacich ľudí v prostredí duševnej pohody, môže i vyžadovať, presadzovať náročnosť a pri tom zároveň prehlbovať ľudské vzťahy ľudí.

Obrodzovací proces v tomto smere nám dáva i v armáde možnosti. Nechceme sa klepať pred nadriadenými, nechceme žiť v duševnom napätí. Nechceme si hrať „na vojačikov“, ale naopak. Chceme viac disciplíny, viac dôvery, chceme sústrediť myseľ na prácu. Nie, čo kto na to, len aby nebol „oheň na streche“.

I my vojaci chceme viac radosti zo života, viac uprimného úsmevu. Radosť z toho, že sa stretáme. Že niečo spolu robíme. Že robíme prospešnú, efektívnu prácu. Že máme pocit dokonalej a stálej pripravenosti našich vojsk k plneniu skutočných vojnových bojových úloh.